Antoine de Saint-Exupéry

Micul prinț

Lui Léon Werth

Copiilor le cer iertare că am închinat această carte unui om mare. Am un motiv serios: acest om mare e cel mai bun prieten din câți am eu pe lume. Mai am un motiv: acest om mare poate să priceapă totul, chiar şi cărțile pentru copii. Am şi al treilea motiv: acest om mare trăieşte în Franța, unde suferă de foame şi frig. Are multă nevoie de mângâiere. Dacă toate motivele înşirate nu sunt de ajuns, țin ca această carte s-o închin atunci copilului de odinioară, căci şi acest om mare a fost cândva copil. Toți oamenii mari au fost cândva copii. (Dar puțini dintre ei îşi mai aduc aminte.) Aşa că fac următoarea îndreptare: Lui Léon Werth pe când era băiețel

I.

Odată, pe vremea când aveam eu şase ani, am dat peste o poză minunată, într-o carte despre pădurile virgine, numită Întâmplări trăite?. Înfățişa un şarpe boa care înghițea o fiară sălbatică. Iată copia acestui desen.

În cartea aceea se spunea: Şerpii boa îşi înghit prada dintr-o dată, fără s-o mai mestece. Pe urmă, nu mai sunt în stare să se mişte şi dorm întruna, timp de şase luni, cât ține mistuitul?

Antoine de Saint-Exupéry

Micul prinţ

Lui Léon Werth

Copiilor le cer iertare că am închinat această carte unui om mare. Am un motiv serios: acest om mare e cel mai bun prieten din câţi am eu pe lume. Mai am un motiv: acest om mare poate să priceapă totul, chiar şi cărţile pentru copii. Am şi al treilea motiv: acest om mare trăieşte în Franţa, unde suferă de foame şi frig. Are multă nevoie de mângâiere. Dacă toate motivele înşirate nu sunt de ajuns, ţin ca această carte s-o închin atunci copilului de odinioară, căci şi acest om mare a fost cândva copil. Toţi oamenii mari au fost cândva copii. (Dar puţini dintre ei îşi mai aduc aminte.) Aşa că fac următoarea îndreptare: Lui Léon Werth pe când era băieţel

I.

Odată, pe vremea când aveam eu şase ani, am dat peste o poză minunată, într-o carte despre pădurile virgine, numită Întâmplări trăite?. Înfăţişa un şarpe boa care înghiţea o fiară sălbatică. Iată copia acestui desen.

În cartea aceea se spunea: Şerpii boa îşi înghit prada dintr-o dată, fără s-o mai mestece. Pe urmă, nu mai sunt în stare să se mişte şi dorm întruna, timp de şase luni, cât ţine mistuitul?.

M-am gândit atunci îndelung la peripeţiile din junglă şi am izbutit să fac la rându-mi, cu creion colorat, primul meu desen. Desenul numărul 1. Era aşa: Le-am arătat oamenilor

mari capodopera mea şi i-am întrebat dacă desenul acesta îi sperie.

Ei mi-au răspuns:

De ce să te sperii de-o pălărie?

Desenul meu nu înfăţişa o pălărie. Înfăţişa un şarpe boa care mistuia un elefant. Am desenat atunci şarpele boa pe dinăuntru, pentru ca astfel să poată pricepe şi oamenii mari. Ei au întotdeauna nevoie de lămuriri. Desenul meu numărul 2 era aşa: Oamenii mari m-au povăţuit să le las încolo de desene cu şerpi boa, fie întregi, fie spintecaţi, şi să-mi văd mai degrabă de geografie, de istorie, de aritmetică şi de gramatică. Aşa s-a făcut că, la vârsta de şase ani, am părăsit o strălucită carieră de pictor. Nereuşita cu desenul meu numărul 1 şi cu desenul meu numărul 2 îmi tăiase orice curaj. Oamenii mari nu pricep singuri nimic, niciodată, şi e obositor pentru copii să le dea întruna lămuriri peste lămuriri.

Astfel că a trebuit să-mi aleg altă meserie şi am învăţat să conduc avioane. Am zburat mai pretutindeni în lume, iar geografia, ce-i drept, mi-a fost de mare ajutor. Puteam, dintr-o privire, să deosebesc China de Arizona. Lucru foarte folositor, dacă te rătăceşti în timpul nopţii.

Aşa că eu, de-a lungul vieţii mele, am avut o sumedenie de legături cu o sumedenie de oameni serioşi. Mi-am petrecut multă vreme printre oamenii mari. I-am cunoscut foarte îndeaproape. Ceea ce nu mi-a îmbunătăţit părerea despre ei.

Când întâlneam pe câte cineva care-mi părea mai dezgheţat la minte, îl puneam la încercare cu ajutorul desenului meu numărul 1, de care niciodată nu m-am despărţit. Voiam să ştiu dacă avea o minte într-adevăr pătrunzătoare. Numai că răspunsul erau mereu acelaşi: E o pălărie?. Atunci eu nu-i mai pomeneam nici de şerpii boa, nici de pădurile virgine, nici de stele. Căutam să fiu pe înţelesul lui. Stăteam cu el de vorbă despre bridge, despre

golf, despre politică şi despre cravate. Iar el era încântat că făcuse cunoştinţă cu un om atât de aşezat.

II.

Aşa am trăit eu, stingher, fără să am cu cine sta într-adevăr de vorbă, până când, o dată, acum şase ani, am rămas în pană în pustiul Sahara. Mi se stricase ceva la motor. Şi cum nu luasem cu mine nici mecanic, nici călători, mă pregăteam să-ncerc de unul singur să duc la bun sfârşit o reparaţie anevoiasă. Era pentru mine o chestiune de viaţă şi de moarte. Apă de băut, abia dacă aveam pentru o săptămână.

În prima noape, deci, am dormit acolo, pe nisip, la mii de leghe depărtare de orice aşezare omenească. Eram mai singur chiar decât naufragiatul pe o plută, în mijlocul oceanului. Aşa că vă închipuiţi uimirea mea, când deodată, în revărsat de zori, m-am pomenit că mă trezeşte un glăscior ciudat. Rostea: Te rog. Desenează-mi o oaie!

Cum?

Desenează-mi o oaie.

Am sărit în picioare, ca lovit de trăsnet. M-am frecat bine la ochi. Am privit cu luare-aminte. Şi-am văzut un omuleţ cu totul nemaipomenit, care mă scruta cu gravitate. Iată cel mai bun portret pe care, mai târziu, am izbutit să i-l fac.

Desenul meu e însă, bineînţeles, mult mai puţin fermecător decât modelul. Nu e vina mea. Pe când aveam şase ani, oamenii mari mă făcuseră să-mi pierd orice încredere în cariera mea de pictor şi, în afară de şerpi boa întregi şi de şerpi boa spintecaţi, nu mai învăţasem să desenez nimic altceva.

Prin urmare, priveam cu ochi mari de uimire la arătarea aceea. Nu uitaţi că mă aflam la mii de leghe depărtare de orice tărâm locuit. Or, omuleţul meu nu părea a fi nici rătăcit, nici mort de oboseală, nici mort de foame, mici mort de sete, nici mort de frică. Nu avea deloc înfăţişarea unui copil pierdut în inima pustiului, la mii de leghe depărtare de

orice tărâm locuit. Când, în sfârşit, am fost în stare să vorbesc, l-am întrebat: Bine, dar. Ce cauţi tu aici?

Iar el rosti atunci din nou, încetişor, cerându-mi parcă un lucru din cale-afară de însemnat:

Te rog… Desenează-mi o oaie!

În faţa unei taine prea copleşitoare, nici nu mai cutezi să te împotriveşti. Oricât de nefiresc mi se părea mie lucrul acesta acolo, la mii de leghe depărtare de orice aşezare omenească, şi cu toată primejdia de moarte în care mă aflam, mi-am scos din buzunar stiloul şi o foaie de hârtie. Însă mi-am adus atunci aminte că studiasem îndeosebi geografia, istoria, aritmetica şi gramatica şi i-am spus omuleţului aceluia (cam posomorându-mă) că nu mă pricep să desenez. El mi-a răspuns: Nu-i nimic. Desenează-mi o oaie.

Cum eu niciodată nu mai desenasem o oaie, i-am făcut unul dintre desenele acelea două, singurele de care mă ştiam în stare. Cel cu şarpele boa întreg. Şi-am încremenit, auzind că omuleţul îmi spune: Nu! Nu! Nu vreau un elefant în pântecele unui şarpe boa! Un şarpe boa e foarte primejdios, iar un elefant te încurcă foarte mult. La mine acasă-i foarte strâmt. Eu de-o oaie am nevoie. Desenează-mi o oaie!

Aşa încât am desenat.

El s-a uitat atent, apoi a zis:

Nu! Asta-i tare bolnavă.

Fă-mi alta!

Am desenat alta:

Prietenul meu a zâmbit cu drăgălăşenie şi îngăduinţă:

Numai că… Vezi şi tu… Aceasta nu-i oaie, e berbec. Are coarne…

Am făcut, prin urmare, desenul din nou.

El însă mi l-a dat înapoi, ca şi pe cele de mai înainte:

Asta-i prea bătrână. Eu vreau o oaie care să trăiască mult.

Atunci, pierzându-mi răbdarea, deoarece mă zoream să mă apuc de demontarea motorului, i-am făcut la repezeală

desenul următor.

Şi i-am spus, într-o doară:

Aceasta e lada! Oaia care-ţi trebuie se află înăuntru.

Dar am văzut cu uimire cum chipul micului meu judecător se luminează:

Chiar aşa mi-o şi doream! Crezi că oaia asta are nevoie de multă iarbă?

De ce mă-ntrebi?

Pentru că la mine acasă-i tare strâmt…

Negreşit îi va ajunge. Ţi-am dat o oaie mititică.

El s-a aplecat asupra desenului:

Nu chiar aşa de mititică… Ia te uită! A adormit…

Şi aşa l-am cunoscut pe micul prinţ.

III.

Mi-a trebuit un timp îndelungat, până când să pot pricepe dincotro venea. Micul prinţ, care îmi punea o mulţime de întrebări, părea că niciodată nu le aude pe-ale mele. Nu m-am lămurit deplin decât încetul cu încetul, şi asta datorită unor cuvinte pe care le rostea întâmplător. Aşa, de pildă, când a dat cu ochii de avionul meu (avionul nu vi-l desenez, e un desen mult prea greu pentru mine), m-a întrebat: Ce bazaconie mai e şi asta?

Nici o bazaconie. Asta zboară. E un avion. Avionul meu.

Şi i-am adus la cunoştinţă, cu mândrie, că eu zbor. Atunci el a exclamat:

Cum? Ai căzut din cer?

Da, i-am întors-o eu cu modestie.

O! Asta-i bună…

Şi micul prinţ izbucni într-un drăgălaş hohot de râs, care pe mine m-a supărat destul de mult. Mie nu-mi place să râdă nimeni de nenorocirile mele. Apoi, adăugă: Atunci şi tu vii tot din cer! De pe ce planetă eşti?

Întrezărind pe loc o licărire în taina care îl învăluia, l-am întrebat numaidecât:

Va să zică, tu vii de pe altă planetă?

El însă nu mi-a dat nici un răspuns. A clătinat încet din cap, uitându-se la avionul meu:

Ce-i drept, cu ăsta nici nu poţi să vii prea de departe…

Şi multă vreme s-a pierdut în visare.

Apoi şi-a scos oaia din buzunar şi s-a cufundat în contemplarea comorii sale.

Vă închipuiţi cât de mult m-a putut nedumeri crâmpeiul lui de mărturisire în legătură cu celelalte planete?. De aceea m-am străduit să aflu mai multe.

Dincotro vii tu, prichindelule? Unde e acasă la tine?? Unde vrei tu să-mi duci oaia?

Mi-a răspuns, după o tăcere îngândurată:

E bine că mi-ai dat şi-o ladă; aşa, va avea şi ea o casă peste noapte.

Sigur că da. Şi dacă eşti cuminte, am să-ţi dau şi-o funie, ca s-o priponeşti în timpul zilei. Şi-un ţăruş.

Propunerea asta, după cât mi s-a părut, îl miră pe micul prinţ:

S-o priponesc? Ce idee năstruşnică!

Păi, dacă n-o priponeşti, se duce cine ştie unde şi se pierde…

Şi din nou prietenul meu izbucni într-un hohot de râs:

Şi unde-ai vrea să se ducă?

Oriunde. Unde-o vedea cu ochii…?

Micul prinţ rosti atunci cu multă seriozitate:

Nu-i nimic. La mine-acasă e atât de strâmt. Şi, cuprins de-o uşoară melancolie, adăugă:

Unde-oi vedea cu ochii nu poţi ajunge prea departe…

IV.

Aflasem astfel încă un lucru foarte însemnat: anume că planeta lui de baştină abia de întrecea mărimea unei case!

Ceea ce nu prea avea cum să mă mire.

Ştiam bine că, în afară de marile planete precum Pământul, Jupiter, Marte, Venus, cărora li s-a dat câte un nume, pe lume se mai află o puzderie de alte planete, uneori atât de mici, încât numai anevoie le poţi zări cu

telescopul. Când un astronom descoperă vreuna din ele, îi dă în loc de nume, un număr. De pildă, îi zice: Asteroidul 3251?.

Am temeinice motive să cred că planeta de pe care venea micul prinţ era asteroidul B-612. Acest asteroid nu a fost zărit decât o singură dată, cu telescopul, în 1909, de către un astronom turc.

Acesta a făcut atunci, cu prilejul unui Congres Internaţional de Astronomie, o mare demonstraţie a descoperirii sale. Nimeni însă nu i-a dat crezare, din pricina hainelor pe care le purta. Aşa sunt oamenii mari.

Din fericire pentru faima asteroidului B-612, un dictator turc a poruncit poporului său, sub pedeapsa cu moartea, să se îmbrace ca europenii.

Astronomul a mai făcut o demonstraţie, în 1920, îmbrăcat de astă dată într-un frac foarte elegant. Şi toată lumea, acum, a fost de aceeaşi părere cu el.

Dacă v-am povestit aceste amănunte cu privire la asteroidul B-612 şi dacă v-am destăinuit numărul lui, am făcut-o din pricina oamenilor mari. Oamenilor mari le plac cifrele. Când le vorbiţi despre un nou prieten, ei niciodată nu vă pun întrebări asupra lucrurilor cu adevărat însemnate. Nu vă întreabă niciodată: Ce sunet are glasul lui? Ce jocuri îi plac mai mult? Face colecţie de fluturi? ? Ci întrebă: Câţi ani are? Câţi fraţi are? Câte kilograme cântăreşte? Cât câştigă tatăl lui? ? Numai atunci ei cred că îl cunosc. Dacă le spui oamenilor mari: Am văzut o casă frumoasă, din cărămizi trandafirii, cu muşcate la ferestre şi cu porumbei pe acoperiş… ? ei nu sunt în stare să-şi închipuie cum arată o asemenea casă. Lor trebuie să le spui: Am văzut o casă care costă o sută de mii de franci?. Ce frumoasă e! ? vor exclama atunci.

Micul prinţ pe asteroidul B612

Tot aşa, dacă le spui: Drept mărturie că micul prinţ a existat într-adevăr stă şi faptul că era o fiinţă încântătoare, că râdea şi că-şi dorea o oaie. Când cineva îşi doreşte o

oaie, e o mărturie că există?, ei vor ridica din umeri şi vor socoti că nu eşti decât un copil! Dar dacă le spui: Planeta de pe care venea micul prinţ e asteroidul B612?, atunci vă vor crede şi vă vor lăsa în pace cu întrebările lor. Aşa sunt ei. Nu trebuie să le-o luaţi în nume de rău. Copiii se cuvine să fie foarte îngăduitori cu oamenii mari.

Fireşte însă că nouă, celor care ştiu ce-n-seamnă viaţa, puţin ne pasă de cifre! Mi-ar fi plăcut şi mie să încep această povestire în felul basmelor. Mi-ar fi plăcut să spun aşa: A fost odată un mic prinţ, care trăia pe o planetă doar cu puţin mai mare decât el şi care simţea nevoia unui prieten… ? Astfel, acelora ce ştiu ce-nseamnă viaţa, totul le-ar fi apărut cu mult mai plin de adevăr.

Căci mie nu-mi place să-mi citească nimeni cartea în chip uşuratic. O mare amărăciune mă cuprinde în timp ce povestesc aceste amintiri. Sunt şase ani de când prietenul meu, luându-şi oaia, a plecat. Dacă încerc să-l zugrăvesc aici, e pentru că nu vreau să-l uit. E lucru trist să uiţi un prieten. Nu oricine a avut un prieten. Şi s-ar putea să ajung asemeni oamenilor mari, care nu se mai gândesc decât la cifre. Aşa că iată încă un motiv pentru care mi-am cumpărat o cutie cu vopsele şi creioane. E greu, la vârsta mea, să te apuci de desenat, când niciodată n-ai mai încercat să desenezi altceva în afara de un şarpe boa întreg şi de un şarpe boa spintecat, pe când aveai şase ani! Voi văuta, fireşte, să fac portretele cele mai asemănătoare cu putinţă. Nu sunt însă tocmai sigur că voi izbuti. Câte un desen mai treacă-meargă, un altul însă nu mai seamănă defel. Mai greşesc câte puţin şi când e vorba despre înălţime. Aici, micul prinţ e prea mare. Colo, prea mic. Şovăi, de asemenea, când ajung la culoarea veşmintelor sale. Şi atunci bâjbâi când aşa, când altminteri, când mai bine, când mai rău. Voi mai greşi, apoi, în privinţa unor amănunte mai de seamă. Dar asta trebuie să mi-o iertaţi. Prietenul meu nu dădea niciodată explicaţii. Credea, poate, că-i semăn. Eu însă, din nefericire, nu sunt în stare să desluşesc oile prin

scândura lăzilor. Poate sunt întrucâtva asemeni oamenilor mari. Trebuie să fi îmbătrânit şi eu.

V.

Descopeream în fiecare zi câte ceva în legătură cu planeta, cu plecarea, cu călătoria lui. Lucrul acesta se petrecea încetul cu încetul, pe măsură ce-i scăpa întâmplător câte un gând. Aşa se face că, în cea de-a treia zi, am aflat de năpasta baobabilor.

A fost tot datorită oii, căci deodată micul prinţ m-a întrebat, cuprins parcă de-o mare îndoială:

E-adevărat, nu-i aşa, că oile mănâncă arbuşti?

Da. E adevărat.

Aha! Îmi pare bine.

Nu înţelegeam de ce era atât de important ca oile să mănânce arbuşti. Dar micul prinţ adăugă:

Atunci înseamnă că mănâncă baobabi?

I-am explicat micului prinţ că baobabii nu sunt arbuşti, ci nişte arbori cât bisericile de mari şi că, dacă ar lua el chiar şi o întreagă turmă de elefanţi, turma asta nu i-ar putea veni de hac nici măcar unui singur baobab.

Ideea cu turma de elefanţi îl făcu pe micul prinţ să râdă:

Ar trebui puşi unii peste alţii:

Dar adăugă deîndată, cu înţelepciune:

Baobabii înainte de a creşte mari sunt şi ei mici.

Chiar aşa! Dar de ce vrei tu ca oile să mănânce puieţii de baobab?

Mi-a răspuns: Păi dar! Vezi bine? ca şi când ar fi fost vorba de un lucru foarte limpede. Şi a trebuit să-mi pun mintea la grea încercare, ca să aflu singur dezlegarea.

Şi, într-adevăr, pe planeta micului prinţ se găseau, ca pe toate planetele, şi ierburi bune şi ierburi rele. Prin urmare, seminţe bune, de ierburi bune şi seminţe rele, de ierburi rele. Numai că seminţele n-ai cum să le vezi. Ele dorm în tainiţa pământului, până când i se năzare câte uneia să se trezească. Atunci începe să se întindă şi scoate la soare, mai întâi cu sfiiciune, un firicel plin de farmec şi nevătămător.

Dacă e vorba despre un fir de ridiche ori de trandafir, îl poţi lăsa să crească-n voia lui. Dar dacă-i vorba despre o plantă rea, trebuie s-o smulgi numaidecât, chiar din clipa în care ai descoperit-o. Or, pe planeta micului prinţ se aflau nişte seminţe îngrozitoare… Seminţele de baobab. Pământul planetei era plin de ele. Iar de un baobab, decă prinzi de veste prea târziu, nu te mai poţi descotorosi niciodată. Năpădeşte întreaga planetă. O străpunge cu rădăcinile. Şi dacă planeta este prea mică, şi dacă baobabii sunt prea mulţi, o fac să sară-n aer.

E ceva ce ţine de disciplină, mi-a mărturisit mai târziu micul prinţ. După ce te-ai dichisit de dimineaţă, trebuie să dichiseşti cu grijă şi planeta. Trebuie să te străduieşti să smulgi întotdeauna baobabii, de îndată ce-i deosebeşti de tufele de trandafir, cu care se aseamănă mult, când sunt foarte mici. E o treabă foarte plicticoasă, dar foarte uşoară.

Şi, într-una din zile, m-a povăţuit să-mi dau silinţa şi să fac un desen frumos, cu ajutorul căruia lucrul acesta să le intre bine în cap copiilor de pe meleagurile mele. Dacă vor călători cândva – îmi spunea el – s-ar putea să le fie de folos. Uneori, de laşi o treabă pentru mai târziu, nu-i nici o pagubă. Când e însă vorba de baobabi, întotdeauna se întâmplă o groaznică nenorocire. Ştiam undeva o planetă locuită de un trândav. Nu luase seama la trei copăcei…?

Iar eu, sub îndrumările micului prinţ, am desenat această planetă. Mie unuia, nu-mi prea place să fac pe moralistul. Însă primejdia baobabilor e atât de puţin cunoscută şi neajunsurile care îl pândesc pe acela ce s-ar rătăci pe un asteroid sunt atât de mari, încât, de astă dată, mă abat de la tăcerea mea. Şi spun: Copii! Fiţi atenţi la baobabi! ? Doar de aceea m-am trudit atâta cu acest desen, ca să le dau de veste prietenilor mei că-i paşte o primejdie pe lângă care trec de multă vreme, ca şi mine, fără să-şi dea seama. Povaţa merita atâta osteneală. Poate vă veţi pune întrebarea: Oare de ce în cartea asta nu se găsesc şi alte desene, la fel de măreţe, ca desenul cu baobabii? ?

Răspunsul este foarte simplu: am încercat, dar n-am izbutit. Când am desenat baobabii, am fost însufleţit de simţământul că nu e nici o clipă de pierdut.

Baobabii

VI.

O! Prinţ micuţ, descopeream aşa, puţin câte puţin, taina micii şi însinguratei tale vieţi. Timp îndelungat tu n-avuseseşi, ca să te desfeţi, decât farmecul apusurilor de soare. Un proaspăt amănunt, pe care l-am aflat în cea de-a patra zi, de dimineaţă, când mi-ai spus: Tare mult îmi plac apusurile soarelui. Haide să vedem un apus de soare.

Dar trebuie să aşteptăm…

Ce să aşteptăm?

Să aşteptăm ca soarele să apună.

La început ai fost nedumerit, apoi ai râs de tine însuţi. Şi mi-ai spus:

Mereu mă cred la mine-acasă!

Într-adevăr. Când în Statele Unite e amiază, soarele, cum prea bine se ştie, apune peste Franţa. Ar fi de-ajuns dac-ai putea să mergi pentru un singur minut în Franţa, ca să priveşti apusul soarelui. Din nefericire, Franţa-i prea departe. Însă tu, pe atât de mica ta planetă n-aveai decât să-ţi muţi scaunul cu câţiva paşi mai încolo. Şi, ori de câte ori doreai, priveai apusul soarelui…

Într-o zi, am văzut cum asfinţeşte soarele de patruzeci şi trei de ori!

Şi ai adăugat, puţin după aceea:

Ştii… Când eşti trist, îţi place să priveşti apusul soarelui…

Erai deci atât de trist în ziua celor patruzeci şi trei de asfinţituri?

Dar micul prinţ nu mi-a răspuns.

VII.

În cea de-a cincea zi, tot datorită oii, mi se dezvălui şi această taină din viaţa micului prinţ. Deodată, fără nici o pregătire, mi-a pus o întrebare, rod al unor gânduri multă

vreme frământate în tăcere: O oaie, dacă mănâncă arbuştii, mănâncă şi florile?

O oaie mănâncă tot ce nimereşte.

Chiar şi florile cu spini?

Da. Chiar şi florile cu spini.

Păi atunci, spinii la ce folosesc?

Nu ştiam. Eram, în clipa aceea, foarte ocupat cu motorul meu, mă căzneam cu deşurubatul unui bulon din cale-afară de înţepenit. Mă cuprinsese îngrijorarea, căci pana se dovedea deosebit de gravă, iar apa de băut, împuţinându-se, mă făcea să mă tem de tot ce poate fi mai rău.

Spinii, atunci, la ce folosesc?

Micul prinţ, de vreme ce punea o întrebare, nu renunţa niciodată la ea. Necăjit din pricina bulonului, i-am spus şi eu ce mi-a trecut prin minte: Spinii nu folosesc la nimic. Sunt curată răutate din partea florilor!

Vai!

Însă, după o tăcere, mi-a strigat, cu un fel de duşmănie parcă:

Nu te cred! Florile-s plăpânde. Sunt neştiutoare. Îşi fac şi ele curaj cum pot. Se cred grozave cu spinii lor…

Nu i-am răspuns nimic. În clipa aceea, tocmai îmi spuneam: Dacă bulonul ăsta se mai încăpăţânează mult, îi dau una cu ciocanul, de sare cât-colo! ? Micul prinţ din nou mă tulbură din gândurile mele: Şi tu crezi că florile…

Ba deloc! Ba deloc! Nu cred nimic! Ţi-am spus ce mi-a trecut prin minte! Eu, unul, mă îndeletnicesc cu treburi serioase!

El se uită încremenit la mine:

Cu treburi serioase!

Mă vedea aşa, cu ciocanul în mână şi cu degetele negre de ulei, aplecat asupra unui lucru care lui i se părea foarte urât.

Vorbeşti întocmai ca oamenii mari!

Cuvintele acestea m-au făcut să mă ruşinez puţin. El însă, neîndurător, adăugă:

Toate le încurci… Toate le amesteci!

Era, într-adevăr, foarte supărat. Şuviţele-i de aur tremurau în vânt:

Ştiu undeva o planetă pe care se află un Domn roşcovan. Care n-a mirosit niciodată o floare. N-a privit niciodată o stea. N-a iubit pe nimeni niciodată. N-a făcut nimic altceva, niciodată, decât socoteli. Şi toată ziua spune ca şi tine: Eu sunt un om serios! Eu sunt un om serios! ? şi nu mai poate de trufie. Acela însă nu e om, e o ciupercă!

O ce?

O ciupercă!

Micul prinţ se făcuse palid de mânie.

De milioane de ani, florile-şi făuresc spini. Cu toate acestea, oile, de milioane de ani, mănâncă florile. Şi oare nu e lucru serios, când vrei să înţelegi de ce-şi dau ele atâta osteneală să-şi făurească nişte spini care nu le folosesc la nimic? Nu e ea mai serioasă şi mai importantă decât socotelile unui Domn gras şi roşcovan? Şi dacă ştiu o floare care-n lume n-are seamăn şi care nu trăieşte-n altă parte decât numai pe planeta mea, şi dacă într-o bună dimineaţă o oaie mititică e în stare s-o nimicească, aşa, dintr-o lovitură, fără să-şi dea seama de ceea ce face, nici ăsta nu-i un lucru important?

Se îmbujoră-n obraji, pe urmă spuse mai departe:

Când cineva a îndrăgit o floare cum numai una singură se află între milioanele şi milioanele de stele, lucrul acesta e de-ajuns pentru ca el, privindu-le, să fie fericit. Floarea mea, îşi spune el, e undeva, acolo?… Dar dacă oaia îi mănâncă floarea, pentru el e ca şi cum, dintr-o dată, toate stelele s-ar stinge! Şi nici asta nu e important!

N-a mai putut rosti nici un cuvânt. A izbucnit deodată în hohote de plâns. Se aşternuse noaptea. Eu îmi lăsasem sculele deoparte. Puţin îmi păsa acum de ciocan, de bulon, de sete şi de moarte. Pe o stea, pe o planetă, pe planeta mea, Pământul, se afla un prinţ micuţ care trebuia alinat! L-am luat în braţe. L-am legănat. Am vorbit cu el: Floarea pe

care tu ai îndrăgit-o nu-i în pericol. Am să-ţi desenez o botniţă pentru oaia ta. Florii am să-i desenez o armură. Am să.

Nu prea ştiam ce să-i spun. Mă simţeam tare neîndemânatic. Nu ştiam cum să-l împac, cum să-i mai intru în voie… Într-atât de tainic e tărâmul lacrimii.

VIII.

Aveam, în scurtă vreme, să cunosc această floare mai în amănunt. Pe planeta micului prinţ crescuseră dintotdeauna flori ca toate florile, împodobite doar cu câte o singură cunună de petale, şi care se mulţumeau cu foarte puţin loc, şi care nu supărau pe nimeni. Răsăreau de dimineaţă, printre ierburi, şi pe urmă, seara, se stingeau. Aceasta însă încolţise într-o bună zi dintr-o sămânţă adusă de nu se ştie unde, iar micul prinţ luase foarte îndeaproape seama la creşterea mlădiţei celei noi, care nu se asemuia prin nimic cu celelalte mlădiţe. Se putea să fie un nou soi de baobab! Tulpiniţa însă, la puţină vreme, se opri din creştere şi prinse a făuri o floare. Micul prinţ, văzând bobocul uriaş ce se împlinea sub ochii lui, simţea că trebuie să se ivească dinlăuntru o minune de făptură; însă floarea, dornică a fi cât mai frumoasă, nu mai isprăvea, la adăpostul încăperii sale verzi, cu pregătirile. Îşi alegea culorile cu grijă. Se îmbrăca pe îndelete, potrivindu-şi petalele una câte una. Nu voia să se înfăţişeze mototolită, ca macii. Nu voia să se arate decât în deplina strălucire a frumuseţii sale. Ei, bine, da! Era foarte cochetă! Găteala ei cea tainică ţinuse astfel zile şi zile de-a rândul. Şi iată că într-o bună dimineaţă, chiar la răsăritul soarelui, se ivi şi dumneaei.

Şi tocmai ea, care atât de migălos trudise, căscă şi zise:

Vai! Abia m-am trezit… Te rog să mă ierţi… N-am apucat nici să mă pieptăn…

Micul prinţ atunci nu-şi mai putu stăpâni admiraţia:

Cât eşti de frumoasă!

Nu-i aşa? Îi răspunse cu gingăşie floarea. Şi m-am născut o dată cu soarele…

Micul prinţ descoperi că floarea aceasta nu prea ştia ce-i modestia, însă era atât de tulburătoare!

Mi se pare că e ora micului dejun – adăugase ea numaidecât – de-ai avea bunătatea să te gândeşti şi la mine…

Şi micul prinţ, fâstâcit, ducându-se în căutarea unei stropitori cu apă proaspătă, ospătase floarea.

Astfel ajunsese ea să-l chinuiască, în curând, cu vanitatea ei niţel bănuitoare. Aşa, de pildă, într-o zi, pe când îi vorbea despre cei patru spini ai săi, îi spusese micului prinţ: N-au decât să poftească tigrii cu ghearele lor!

Pe planeta mea nu se află tigri – o corectase micul prinţ – şi-apoi, tigrii nu mănâncă iarbă.

Eu nu sunt o iarbă – răspunsese cu gingăşie floarea.

Te rog să mă ierţi…

Nu mi-e deloc frică de tigri, dar mi-e groază de curent. N-ai avea cumva un paravan?

Groază de curent… Nici o pricopseală pentru o plantă – îşi zise micul prinţ. Floarea asta e tare sucită…?

Să mă acoperi, seara, cu un clopot de sticlă. E foarte frig aici la dumneata. Eşti rău aşezat. Acolo, de unde vin eu…

Aici însă se oprise. Ea venise din sămânţă. Nu avea de unde să ştie cum e pe alte tărâmuri.

Ruşinată că se dăduse de gol cu o minciună urzită atât de stângaci, tuşise de câteva ori, ca să arunce vina asupra micului prinţ: Şi paravanul.?

M-aş fi dus să-l caut, dar vorbeai cu mine!

Şi-atunci floarea îşi înteţise tusea pentru ca el să se simtă totuşi cuprins de remuşcări.

Astfel micul prinţ, în ciuda bunăvoinţei şi a iubirii sale, îşi pierduse curând încrederea în ea. Pusese preţ pe nişte vorbe fără însemnătate şi ajunsese foarte nefericit.

Nu trebuia să-mi pun mintea cu ea – mi-a mărturisit el într-o zi. Nu trebuie să-ţi pui niciodată mintea cu florile. Trebuie doar să le priveşti şi să le miroşi. Floarea mea înmiresma planeta, însă eu n-am ştiut să mă bucur de lucrul

acesta. Povestea aceea cu ghearele, care m-a necăjit atât de mult, ar fi trebuit să mă înduioşeze…

Mi-a mai mărturisit:

N-am fost în stare să pricep nimic! Trebuia să o judec după fapte, nu după vorbe. Mireasma ei mă îmbăta şi mă însenina. N-ar fi trebuit să fug de acasă niciodată! Trebuia ca dincolo de bietele ei şireticluri, să-i ghicesc duioşia. Florile sunt atât de ciudate, dar eram prea mic ca să ştiu cum s-o iubesc.

IX.

Cred că micul prinţ, când a fugit de-acasă, s-a slujit de pribegirea unor păsări călătoare. În dimineaţa plecării, a făcut o mare rânduială pe planetă. A curăţat cu grijă hornurile vulcanilor activi. Avea doi vulcani activi. Numai buni pentru a-şi încălzi gustarea de dimineaţă. Mai avea şi un vulcan stins. Însă, după cum spunea el: Nu se ştie niciodată! ? Aşa încât a curăţat deopotrivă şi vulcanul stins. Vulcanii, dacă sunt bine curăţaţi, ard domol şi liniştit, fără erupţii. Erupţiile vulcanice sunt ca focurile care răbufnesc pe horn. De bună seamă, noi, cei de pe Pământ, suntem mult prea mărunţi pentru a ne curăţa vulcanii. De aceea ne şi pricinuiesc o mulţime de neajunsuri.

A curăţat cu grijă hornurile vulcanilor activi.

Micul prinţ, cuprins de o uşoară tristeţe, smulse apoi şi ultimii puieţi de baobab. Deoarece credea că nu se va întoarce niciodată. Toate acele treburi obişnuite i se părură însă, în dimineaţa aceea, nespus de dragi. Iar pe când stropea, pentru cea din urmă oară, floarea, şi se pregătea să o pună la adăpost sub clopotu-i de sticlă, se pomeni că-i vine-a plânge.

Rămâi cu bine, îi spuse florii.

Ea însă nu-i răspunse.

Rămâi cu bine, spuse el din nou.

Floarea tuşi, dar nu din pricina răcelii.

Am fost o proastă, îi zise ea în cele din urmă. Îţi cer iertare. Caută să fii fericit.

Micul prinţ se miră că nu-l mai dojeneşte. Rămase locului, descumpănit, cu clopotul de sticlă în mână. Nu ştia ce să mai creadă despre această blândeţe.

Ei bine, da, te iubesc, zise floarea. N-ai bănuit nimic, din vina mea. Dar n-are nici o importanţă. Şi tu ai fost la fel de prost ca şi mine. Caută să fii fericit… Lasă clopotul de sticlă-n pace. Nu mai am nevoie de el.

Bine, dar vântul…

Nu sunt chiar atât de răcită… Aerul proaspăt al nopţii are să-mi priască. Doar sunt o floare…

Bine, dar fiarele…

Trebuie totuşi să rabd vreo două-trei omizi, dacă vreau să aflu cum arată fluturii. Pare-se c-ar fi ceva nespus de frumos. Altminteri, cine să mai treacă pe la mine? Tu o să fii departe… Cât despre fiare, nu mă tem deloc. Am ghearele mele. Şi-i arătă, cu nevinovăţie, cei patru spini ai săi. Apoi adăugă: Şi n-o mai lungi atâta, e enervant! Te-ai hotărât să pleci. Pleacă!

Deoarece nu voia ca el s-o vadă plângând, atât era de mândră floarea…

Cred că micul prinţ, când a fugit de-acasă, s-a slujit de pribegirea unor păsări călătoare.

X.

Se afla prin părţile asteroizilor 325, 326, 327, 328, 329 şi 330. Aşa încât se apucă să-i viziteze, ca să-şi caute de lucru pe-acolo şi ca să se instruiască.

Pe cel dintâi asteroid trăia un rege. Regele şedea, înveşmântat în purpură şi în hermină, pe un tron lipsit de orice podoabă, dar în acelaşi timp măreţ.

A! Iată un supus! Strigă regele când îl zări pe micul prinţ.

Şi micul prinţ se întrebă:

Cum poate oare să mă recunoască, de vreme ce niciodată nu m-a mai văzut?

Dar nu ştia că lumea, pentru regi, e un lucru foarte simplu. Oamenii sunt, toţi, nişte supuşi.

Vino mai aproape, să te văd mai bine, îi spuse regele, deosebit de mândru că e rege pentru cineva.

Micul prinţ căută cu privirea un loc, ca să se aşeze, dar falnica hlamidă de hermină încurca întreaga planetă. Rămase de aceea în picioare şi, obosit cum era, începu să caşte.

Datina la curte nu îngăduie să caşti când e regele de faţă, îi spuse monarhul. Nu-ţi dau voie să caşti.

Nu mă pot opri, răspunse micul prinţ, fâstâcit. Viu de la drum lung şi sunt nedormit…

Dacă e aşa, zise regele, îţi poruncesc să caşti! De ani de zile n-am mai văzut pe nimeni căscând. Căscatul e o raritate pentru mine. Haide! Mai cască. E o poruncă.

Mi-e ruşine… Nu mai pot… Rosti micul prinţ roşind.

Hm! Hm! Făcu regele. Dacă e aşa, îţi… Îţi poruncesc ba să caşti, ba să…

Se cam bâlbâia şi părea jignit.

Căci regele ţinea cu străşnicie ca nimeni să nu-i încalce autoritatea. Nu îngăduia nesupunerea. Era un monarh absolut. Fiind însă foarte cumsecade, nu dădea decât porunci chibzuite.

Dacă i-aş porunci, avea obiceiul să spună, dacă eu i-aş porunci unui general să se prefacă într-o pasăre de mare, şi dacă generalul nu s-ar supune, n-ar fi vina generalului. Ar fi vina mea.?

Aş putea să mă aşez? Căută să afle, cu sfială, micul prinţ.

Îţi poruncesc să te aşezi! Răspunse regele, trăgând cu măreţie o pulpană a hlamidei sale de hermină.

Micul prinţ avea însă o nedumerire. Planeta era mică de tot. Atunci, peste cine domnea regele?

Măria ta, zise el. Cer iertare că întreb…

Îţi poruncesc să întrebi! Se grăbi să spună regele.

Măria ta… Peste cine domneşti?

Peste tot, răspunse regele cu aerul cel mai firesc.

Peste tot?

Regele, cu un semn uşor, îi arătă planeta lui, celelalte planete şi stelele.

Peste toate astea? Zise micul prinţ.

Peste toate astea! Răspunse regele.

Căci nu era numai un monarh absolut, ci şi un monarh universal.

Şi stelele te-ascultă?

De bună seamă, zise regele.

Numaidecât m-ascultă. Căci nu îngădui nesupunerea.

Asemenea atotputernicie îl minună pe micul prinţ. Dacă el ar fi avut-o, ar fi putut să privească, nu doar patruzeci şi patru, ci şaptezeci şi două, sau chiar o sută, sau chiar douăsute de apusuri de soare într-o singură zi, fără a mai fi nevoie să mute scaunul din loc! Şi fiindcă la amintirea micii lui planete părăsite îl cam încerca tristeţea, cuteză a-i cere regelui să-i facă un hatâr: Aş vrea să văd un asfinţit de soare. Fă-mi această plăcere. Porunceşte soarelui să asfinţească.

Dacă eu i-aş porunci unui general să zboare din floare în floare, asemeni unui fluture, ori să scrie o tragedie, ori să se prefacă într-o pasăre de mare, şi dacă generalul nu mi-ar îndeplini porunca, cine-ar fi de vină? El sau eu?

Măria ta, zise cu hotărâre micul prinţ.

Întocmai. Trebuie să ceri de la fiecare numai ceea ce poate fiecare să dea, spuse mai departe regele. Autoritatea se bizuie, înainte de orice, pe raţiune. Dacă-i porunceşti poporului tău să se azvârle în mare, el se va răzvrăti. Am dreptul de a cere supunere, pentru că poruncile mele sunt înţelepte.

Şi asfinţitul meu de soare? Îi aminti micul prinţ care, atunci când punea o întrebare, nu uita niciodată de ea.

Vei avea şi-un asfinţit de soare. Voi da această poruncă. Dar cunoscând legile ocârmuirii, voi aştepta până când împrejurările vor fi prielnice.

Şi asta cam când va fi? Vru să afle micul prinţ.

Hm! Hm! Răspunse regele, care începu să caute într-un calendar gros. Hm! Va fi pe la… pe la… va fi astă-seară, pe la ora şapte şi patruzeci de minute! Şi vei vedea cât sunt de ascultat.

Micul prinţ începu să caşte. Îi părea rău după apusul de soare. Şi apoi, locul era cam plictisitor.

Nu mai am nici o treabă pe-aici, îi spuse regelui. Am să plec mai departe!

Nu pleca, zise regele, care era nespus de mândru să aibă un supus. Nu pleca, te fac ministru!

Ce fel de ministru?

De… Justiţie!

Dar n-am pe cine judeca aici!

Nu se ştie, zise regele. Încă nu mi-am străbătut regatul tot. Sunt tare bătrân, loc pentru caleaşcă n-am şi ostenesc dacă umblu pe jos.

Ei! Dar am văzut chiar eu, zise micul prinţ aplecându-se, ca să mai arunce o privire de partea cealaltă a planetei. Nici acolo nu e nimeni…

Te vei judeca, atunci, pe tine însuţi, spuse regele. E lucrul cel mai greu. A te judeca pe tine însuţi e mult mai greu decât a-l judeca pe altul. Dacă ajungi să te judeci cum trebuie, înseamnă că eşti cu-adevărat un înţelept.

Eu, zise micul prinţ, aş putea să mă judec pe mine însumi oriunde m-aş afla. Nu-i nevoie să rămân aici.

Hm! Hm! Făcu regele, cred că pe planeta mea se află pe undeva un guzgan bătrân. Îl aud noaptea. Ai putea să-l judeci pe acest guzgan bătrân. Îl vei condamna din când în când la moarte. Astfel, viaţa lui va atârna de felul în care vei împărţi dreptatea. Să-l graţiezi însă de fiecare dată, ca să-l ai mereu. Nu e decât unul.

Însă micul prinţ, închind cu pregătirile de plecare, nu voia să-l mâhnească defel pe bătrânul monarh:

Dacă măria ta ar dori să mă supun numaidecât, mi-ar putea da o poruncă înţeleaptă. Mi-ar porunci, de pildă, să

plec într-un minut. Mi se pare că împrejurările sunt prielnice…

Cum regele nu-i dădu nici un răspuns, mai întâi micul şovăi, apoi, cu un oftat, porni la drum.

Te fac ambasadorul meu! Se grăbi atunci să strige regele. Era plin de măreţie şi de autoritate.

Ciudaţi mai sunt oamenii mari! ? îşi spuse micul prinţ, continuându-şi călătoria.

XI.

Pe cea de-a doua planetă trăia un vanitos.

Aha! Aha! Iată că vine un admirator! Strigă de departe vanitosul, de îndată ce-l zări pe micul prinţ.

Căci, pentru vanitoşi, oamenii ceilalţi nu sunt decât nişte admiratori.

Bună ziua, zise micul prinţ. Nostimă pălărie mai aveţi!

Pentru salut, răspunse vanitosul. Salut cu ea când sunt aclamat. Din nefericire, pe aici nu trece nimeni niciodată.

Da? Făcu micul prinţ, care nu înţelegea.

Loveşte-ţi palmele una de alta, îl sfătui atunci vanitosul.

Micul prinţ îşi lovi palmele vanitosul salută cu modestie, ridicându-şi pălăria.

E mai cu haz aici decât la rege?, îşi zise micul prinţ. Şi iarăşi începu să-şi lovească palmele una de alta… Vanitosul începu şi el să salute, ridicându-şi pălăria.

După ce trecură astfel cinci minute, pe micul prinţ îl obosi monotonia jocului.

Şi, pentru ca pălăria să cadă jos, întrebă el, ce-ar fi de făcut?

Vanitosul însă nu-l auzi. Vanitoşii nu aud niciodată decât laudele.

Mă admiri într-adevăr atât de mult? Îl întrebă el pe micul prinţ.

Ce înseamnă a admira??

A admira înseamnă a recunoaşte că eu sunt omul cel mai frumos, cel mai bine îmbrăcat, cel mai bogat şi cel mai inteligent de pe planetă.

Dar tu eşti singur pe planeta ta!

Fă-mi această plăcere. Admiră-mă totuşi!

Te admir, zise micul prinţ ridicând uşor din umeri, dar la ce-ţi poate folosi lucrul acesrta?

Şi micul prinţ plecă.

Oamenii mari, de bună seamă, sunt tare ciudaţi?, îşi spuse el cu nevinovăţie, continuându-şi călătoria.

XII.

Pe planeta următoare trăia un beţiv. Vizita fu aici foarte scurtă, însă ea îl cufundă pe micul prinţ într-o adâncă amărăciune.

Ce faci acolo? Îi spuse beţivului, pe care îl găsi şezând tăcut în faţa unei grămezi de sticle goale şi a unei grămezi de sticle pline.

Beau, răspunse beţivul cu un aer jalnic.

Şi de ce bei? Îl întrebă micul prinţ.

Ca să uit, răspunse beţivul.

Ce să uiţi? Îl cercetă micul prinţ, căruia i se şi făcuse milă de el.

Ca să uit că mi-e ruşine, mărturisi beţivul, lăsându-şi capul în jos.

Şi de ce să-ţi fie ruşine? Întrebă micul prinţ, dorind să-i vină în ajutor.

Ruşine că beau, încheie beţivul, care se ferecă pentru totdeauna în tăcerea lui.

Şi micul prinţ plecă, năucit.

Oamenii mari, de bună seamă, sunt foarte ciudaţi?, îşi spuse el, continuându-şi călătoria.

XIII.

Cea de-a patra planetă era locuită de un businessman. Omul acesta era atât de ocupat, încât nici nu-şi înălţă capul când sosi micul prinţ.

Bună ziua, spuse micul prinţ. Vi s-a stins ţigara.

Trei cu doi fac cinci. Cinci şi cu şapte, doisprezece. Doisprezece şi cu trei, cincisprezece. Bună ziua. Cincisprezece şi cu şapte, douăzeci şi doi. Douăzeci şi doi şi

cu şase, douăzeci şi opt. N-am timp s-o aprind. Douăzeci şi şase şi cu cinci, treizeci şi unu. Uff! Face, deci, cinci sute unu milioane, şase sute douăzeci şi două de mii, şapte sute treizeci şi una.

Cinci sute de milioane de ce?

Hai? Tot aicea eşti? Cinci sute de milioane… Nu mai ştiu… Am atâta treabă! Eu sunt un om serios, nu mă ţin de baliverne! Doi şi cu cinci, şapte…

Cinci sute de milioane de ce? Stărui micul prinţ, care în viaţa lui nu renunţase la o întrebare, de vreme ce-o pusese.

Businessmanul îşi înălţă capul:

În cincizeci şi patru de ani, de când trăiesc pe planeta aceasta, n-am fost deranjat decât în trei rânduri. Prima oară, acum douăzeci şi doi de ani, când a picat, Dumnezeu ştie de unde, un cărăbuş. Făcea un zgomot îngrozitor. Şi am greşit de patru ori la o adunare. A doua oară, acum unsprezece ani, din pricina unei crize de reumatism. Eu nu fac mişcare. Nu am timp de hoinăreală. Sunt un om serios! A treia oară… Iacă-t-o! Cum ziceam, cinci sute unu milioane…

Milioane de ce?

Businessmanul înţelese că nu era nici o speranţă să fie lăsat în pace:

Milioane de lucruri din celea mărunte, care se văd câteodată pe cer.

Muşte?

Ba nu, mărunte şi care strălucesc.

Albine?

Ba nu. Mărunte, aurii şi care-i fac pe alde pierde-vară să viseze. Eu însă sunt un om serios! Nu mai am timp să mă pierd în visări.

Aha! Stele?

Chiar aşa. Stele.

Şi ce faci cu cinci sute de milioane de stele?

Cinci sute unu milioane, şase sute douăzeci şi două de mii, şapte sute treizeci şi una. Eu sunt un om serios, un om

precis.
Şi ce faci cu stelele astea?
Ce fac cu ele?
Da.
Nimic. Le stăpânesc.
Eşti stăpânul stelelor?
Da.
Dar abia am cunoscut un rege, care…
Regii nu stăpânesc. Ei domnesc? peste… E cu totul altceva.
Şi la ce-ţi foloseşte dacă eşti stăpânul stelelor?
Îmi foloseşte ca să fiu bogat. Ca să cumpăr alte stele, când cineva le descoperă.
Ăsta, îşi zise micul prinţ, gândeşte cam ca beţivanul de-adineauri. ? Îi mai puse totuşi câteva întrebări:
Cum poate cineva să stăpânească stelele?
Ale cui stele? Răspunse morocănos businessmanul.
Nu ştiu. Ale nimănui.
Atunci sunt ale mele, deoarece eu m-am gândit primul la lucrul asta.
Şi e de ajuns?
Bineînţeles. Când găseşti un diamant, care nu-i al nimănui, e al tău. Când găseşti o insulă, care nu-i a nimănui, e a ta. Când ai cel dintâi o idee, o brevetezi: e a ta. Aşa că eu sunt stăpânul stelelor, pentru că nimeni, înaintea mea, nu s-a gândit vreodată să le stăpânească.
Asta aşa e, zise micul prinţ. Şi ce faci cu ele?
Le administrez. Le socotesc şi iar le socotesc, zise businessmanul. Nu-i deloc uşor. Eu sunt însă un om serios!
Micul prinţ nu se mulţumi cu atât.
Eu, dacă am un fular, pot să-l pun la gât şi să-l iau cu mine. Daca am o floare, pot s-o culeg şi s-o iau cu mine. Tu însă nu poţi să culegi stelele!
Nu, dar pot să le depun la bancă.
Cum adică?

Adică scriu pe o bucată de hârtie câte stele am. Şi pe urmă, hârtia asta o încui într-un sertar.

Şi asta-i tot?

E de-ajuns!

Are haz, se gândi micul prinţ. E destul de poetic. Dar nu e prea serios.?

Cu privire la lucrurile serioase, micul prinţ avea părerile lui, foarte deosebite de părerile oamenilor mari.

Eu, mai zise el, am o floare, pe care o stropesc în fiecare zi. Am trei vulcani, pe care-i curăţ în fiecare săptămână. Căci îl curat şi pe cel stins. Nu se ştie niciodată. Vulcanii trag folos, după cum trage folos şi floarea mea din faptul că eu sunt stăpânul lor. Tu însă nu le eşti de folos stelelor…

Businessmanul deschise gura, dar nu găsi nici un răspuns, iar micul prinţ plecă.

Oamenii mari, de bună seamă, sunt nemaipomenit de ciudaţi?, îşi spuse el cu nevinovăţie, continuându-şi călătoria.

XIV.

Cea de-a cincea planetă era cu totul neobişnuită. Era cea mai mică dintre toate. Cuprindea numai atâta loc cât să încapă pe ea un felinar şi un lampagiu. Micul prinţ nu izbutea să înţeleagă la ce putea fi de folos un felinar şi-un lampagiu undeva, pe cer, pe o planetă fără case şi fără locuitori. Cu toate acestea, îşi spuse: Se prea poate ca omul acesta sa fie un nerod. E totuşi mai puţin nerod decât regele, decât vanitosul, decât businessmanul şi decât beţivul. Munca lui măcar are o noimă. Când îşi aprinde felinarul, e ca şi cum ar face să se mai nască o stea sau o floare. Când îşi stinge felinarul, îşi adoarme floarea sau steaua. O îndeletnicire foarte frumoasă. Cu adevărat folositoare de vreme ce-i frumoasă.?

Când ajunse pe planetă, îl salută cuviincios pe lampagiu:

Bună ziua. De ce-ai stins felinarul?

Consemnul, răspunse lampagiul. Bună dimineaţa.

Cum aşa consemnul?

Consemnul să-mi sting felinarul. Bună seara.

Şi iar îl aprinse.

Dar de ce l-ai aprins iar?

Consemnul, răspunse lampagiul.

Nu pricep, zise micul prinţ.

Nu-i nimic de priceput, zise lampagiul. Consemnul e consemn. Bună dimineaţa.

Şi îşi stinse felinarul.

Apoi îşi şterse fruntea cu o batistă cu pătrăţele roşii.

Am o meserie cumplită. Cândva, avea şi ea o chibzuială. Dimineaţa stingeam, iar seara aprindeam. Îmi rămânea restul zilei, ca să mă odihnesc, şi restul nopţii, ca să dorm…

Şi pe urmă s-a schimbat consemnul?

Consemnul nu s-a schimbat, zise lampagiul. Tocmai asta e nenorocirea! De la an la an, planeta s-a învârtit din ce în ce mai repede, iar consemnul nu s-a schimbat!

Şi-atunci? Zise micul prinţ.

Şi-atunci, pentru că acum se învârteşte o dată pe minut, eu nu mai am o clipă de odihnă. Aprind şi sting o dată pe minut!

Asta-i nostim! La tine zilele ţin un minut!

Ba nu e nostim deloc, zise lampagiul. A trecut o lună de când stăm de vorbă.

O lună?

Da. Treizeci de minute. Treizeci de zile! Bună seara.

Şi iar aprinse felinarul.

Micul prinţ se uita la el. Îi era drag lampagiul acela atât de credincios consemnului. Îşi aduse aminte de apusurile de soare, în căutarea cărora el însuşi se ducea odinioară, mutându-se cu scaunul din loc. Vru să-şi ajute prietenul:

Ştii. Cunosc eu un mijloc prin care să te odihneşti ori de câte ori vei vrea.

Totdeauna vreau, zise lampagiul. Căci poţi să fii credincios şi leneş totodată.

Micul prinţ adăugă:

Planeta ta e atât de mică, încât dacă faci trei salturi, ai înconjurat-o. N-ai decât să umbli mai încet, astfel încât sa fii mereu în soare. Când vei vrea să te odihneşti, umblă... Iar ziua are să ţină cât ai să vrei tu.

Nu-mi ajută mare lucru, zise lampagiul. Ceea ce îmi place mie la viaţă e să dorm.

Nu-i chip, zise micul prinţ.

Nu-i chip, zise şi lampagiul. Bună dimineaţa.

Şi îşi stinse felinarul.

Pe acesta, zise micul prinţ, în vreme ce îşi urma călătoria, pe acesta l-ar dispreţui toţi ceilalţi: regele, vanitosul, beţivul şi businessmanul. Cu toate acestea, e singurul care nu mi se pare caraghios. Poate fiindcă se îngrijeşte de altceva decât de sine însuşi.?

Oftă cu părere de rău şi îşi mai spuse:

E singurul cu care puteam sa mă împrietenesc. Planeta lui e într-adevăr atât de mică. Nu e loc pentru doi inşi...?

Lucrul pe care micul prinţ nu îndrăznea să şi-l mărturisească nici sieşi era că lui îi părea rău pentru această binecuvântată planetă, mai cu seamă din pricina celor o mie patru sute patruzeci de apusuri de soare în douăzeci şi patru de ore!

XV.

Cea de-a şasea planetă era o planetă de zece ori mai mare. Trăia pe ea un Domn bătrân care scria nişte cărţi uriaşe.

Ia te uită! Vine un explorator! Strigă el când îl zări pe micul prinţ.

Micul prinţ se aşează pe masă, ca să mai răsufle puţin. Călătorise până acum atât de mult!

Dincotro vii? Îl întrebă Domnul cel bătrân.

Ce-i cartea asta groasă? Zise micul prinţ. Ce faceţi dumneavoastră aici?

Sunt geograf, zise Domnul cel bătrân.

Ce este un geograf?

E un savant care ştie unde se află mările, fluviile, oraşele, munţii şi pustiurile.

Foarte interesant, zise micul prinţ. În sfârşit, o meserie adevărată! Şi aruncă o privire de jur-împrejur pe planeta geografului. Nu mai văzuse niciodată o planetă atât de măreaţă.

Este tare frumoasă planeta dumneavoastră. Se găsesc şi oceane pe-aici?

Oh! (Micul prinţ era dezamăgit) Dar munţi?

N-aş putea să ştiu, zise geograful.

Dar oraşe, şi fluvii, şi pustiuri?

Nici asta n-aş putea să-ţi spun, zise geograful.

Dar dumneavoastră sunteţi geograf!

Întocmai, zise geograful, numai că eu nu sunt explorator. Duc mare lipsă de exploratori. Nu geograful e acela care face numărătoarea oraşelor, a fluviilor, a mărilor, a oceanelor şi a pustiurilor. Geograful e un om prea important ca să hoinărească. El nu-şi părăseşte biroul, ci vin exploratorii la el. Le pune întrebări şi îşi face însemnări după amintirile lor. Iar dacă amintirile vreunuia i se par demne de luat în seamă, geograful pune să se facă cercetări cu privire la moralitatea exploratorului.

Şi de ce, mă rog?

Pentru că dacă un explorator ar minţi, în cărţile de geografie s-ar produce catastrofe. La fel şi în cazul unui explorator care ar bea prea mult.

Cum aşa? Întrebă micul prinţ.

Pentru că beţivii văd dublu. Geograful, atunci, ar însemna doi munţi, acolo unde de fapt nu se află decât unul singur.

Ştiu pe cineva, zise micul prinţ, care ar fi un prost explorator.

Se poate. Cum ziceam, dacă moralitatea exploratorului pare mulţumitoare, se trece la cercetări în legătură cu descoperirea lui.

Se duce cineva acolo, ca să vadă?

Nu. E prea multă bătaie de cap. I se cere însă exploratorului să aducă probe. Dacă, de pildă, e vorba

despre descoperirea unui munte, i se cere să aducă nişte pietre mari.

Deodată, geograful se tulbură:

Ei, dar tu vii de departe! Tu eşti explorator! Fă-mi o descriere a planetei tale!

Şi geograful, după ce-şi deschise registrul, îşi ascuţi creionul. Povestirile exploratorilor sunt însemnate mai întâi cu creionul. Ca să fie însemnate cu cerneală, se aşteaptă până când exploratorul vine cu probele.

Aşadar? Întrebă geograful.

O! La mine, zise micul prinţ, nu prea ai ce vedea, e loc puţin de tot. Am trei vulcani. Doi vulcani activi şi un vulcan stins. Însă nu se ştie niciodată.

Nu se ştie niciodată, zise geograful.

Mai am şi o floare.

Noi nu însemnăm florile, zise geograful.

Cum aşa? E tot ce poate fi mai frumos!

Pentru că florile sunt efemere.

Ce înseamnă efemere??

Geografiile, zise geograful, sunt cărţile cele mai de preţ dintre toate cărţile. Ele nu se învechesc niciodată. Se întâmplă foarte rar ca un munte să-şi schimbe locul. Foarte rar un ocean se goleşte de apă. Noi scriem despre lucruri eterne.

Dar vulcanii stinşi se pot trezi, îl întrerupse micul prinţ. Ce înseamnă efemer??

Nouă ne e tot una dacă vulcanii sunt stinşi sau dacă sunt treji, zise geograful. Însemnătate pentru noi are numai muntele. El nu e schimbător.

Dar ce înseamnă efemer?? Stărui micul prinţ, care în viaţa lui nu renunţase la o întrebare, de vreme ce-o pusese.

Înseamnă ceva ameninţat să piară în curând?.

Floarea mea e ameninţată oare să piară în curând?

Bineînţeles!

Floarea mea e efemeră?, îşi zise micul prinţ, şi nu are decât patru spini, ca să se apere de lume! Iar eu am lăsat-o

singură acasă! ?

Aceasta a fost cea dintâi tresărire a căinţei sale. Îşi regăsi însă cumpătul:

Pe unde mă sfătuieşti să mai merg? Întrebă el.

Pe planeta Pământ, răspunse geograful. Are o faimă bună…

Şi micul prinţ plecă, gândindu-se la floarea lui.

XVI.

Ce-a de-a şaptea planetă a fost, prin urmare, Pământul.

Pământul nu e o planetă oarecare! Poţi număra pe el o sută unsprezece regi (fără a-i uita, bineînţeles, pe regii negri), şapte mii de geografi, nouă sute de mii de businessmani, şapte milioane şi jumătate de beţivi, trei sute unsprezece milioane de vanitoşi, adică vreo două miliarde de oameni mari.

Ca să vă puteţi face o părere despre întinderea Pământului, am să vă spun că, înainte de născocirea luminii electrice, trebuia întreţinută acolo, pe întreg cuprinsul celor şase continente ale sale, o adevărată armată de patru sute şaizeci şi două de mii cinci sute unsprezece lampagii.

Dacă te uitai la el ceva de mai departe, aveai în faţa ochilor o privelişte încântătoare. Mişcările acestei armate erau diriguite ca acelea ale unui balet de operă. Venea mai întâi rândul lampagiilor din Noua Zeelandă şi din Australia. Apoi, după ce-şi aprindeau felinarele, aceştia plecau la culcare. Intrau atunci în dans, la rândul lor, lampagiii din China şi Siberia. Apoi şi ei se furişau pe nesimţite în culise. Atunci venea rândul lampagiilor din Rusia şi din Indii. Apoi, al celor din Africa şi Europa. Apoi, al celor din America de Sud. Apoi, al celor din America de Nord. Şi niciodată nu stricau rânduiala intrării lor în scenă. Era măreţ!

Numai lampagiul singurului felinar de la Polul Nord şi confratele său, cel cu singurul felinar de la Polul Sud, duceau un trai trândav şi de nepăsare: lucrau de două ori pe an.

XVII.

Când vrei să faci o glumă, se întâmplă să mai şi minţi câte puţin. N-am fost nici eu prea cinstit când v-am vorbit de lampagii. Mă tem ca nu cumva aceia care n-o cunosc să-şi facă o părere greşită despre planeta noastră. Oamenii, pe Pământ, ocupă foarte puţin loc. Dacă cele două miliarde de locuitori care împânzesc Pământul ar sta în picioare, niţel înghesuiţi, ca la un miting, ei ar încăpea cu uşurinţă într-o piaţă publică de douăzeci de mile lungime, pe douăzeci de mile lăţime. Omenirea ar putea fi îngrămădită pe cea mai măruntă insuliţă din Pacific.

Oamenii mari, de bună seamă, nu vă vor crede. Îşi închipuie că ocupă mult loc. Se socotesc grozavi, ca baobabii. Aşa că ar trebui sfătuiţi să calculeze singuri. Căci nu mai pot de dragul cifrelor: lucrul acesta le va fi pe plac. Voi însă nu vă pierdeţi vremea cu pedepse şcolăreşti. E de prisos. Aveţi încredere în mine.

Micul prinţ, aşadar, când ajunse pe Pământ, se miră foarte mult că nu vede pe nimeni. Tocmai începuse să se teamă ca nu cumva să fi greşit planeta, când un inel de culoarea lunii se mişcă pe nisip.

Bună seara, rosti micul prinţ, oarecum la întâmplare.

Bună seara, rosti şarpele.

Pe ce planetă am căzut? Întrebă micul prinţ.

Pe Pământ, în Africa, răspunse şarpele.

Aha!… Va să zică nu se află nimeni pe Pământ?

Aici e pustiu. În pustiuri nu e nimeni. Pământul e mare, zise şarpele.

Micul prinţ se aşează pe-o piatră şi-şi înălţă ochii către cer:

Mă întreb, zise el, dacă nu cumva stelele sunt luminate numai pentru ca astfel fiecare, cândva, să poată găsi propria lui stea. Priveşte planeta mea. E chiar deasupra noastră… Dar cât e de departe!

E frumoasă, zise şarpele. Ce cauţi tu pe-aici?

Am nişte necazuri cu o floare, zise micul prinţ.

Aha! Făcu şarpele.

Şi tăcură amândoi.

Unde sunt oamenii? Vorbi în cele din urmă micul prinţ. Te simţi cam singur în pustiu…

Singur te simţi şi printre oameni, zise şarpele.

Micul prinţ îl privi îndelung.

Eşti un animal ciudat, îi spuse el într-un târziu. Subţire ca un deget…

Sunt însă mai puternic decât degetul unui rege, zise şarpele.

Micul prinţ zâmbi:

Prea puternic nu eşti tu… N-ai nici măcar labe… Nici măcar nu poţi călători…

Aş putea să te duc mai departe decât o corabie, zise şarpele.

Se încolăci, ca o brăţară de aur, pe glezna micului prinţ:

Pe acela pe care-l ating, îl redau pământului din care a ieşit, mai zise. Tu însă eşti neprihănit şi vii de pe o stea…

Micul prinţ nu răspunse nimic.

Mi-e milă de tine, eşti atât de plăpând pe Pământul ăsta plin de granit! Aş putea sa te ajut într-o bună zi, dacă-ţi pare prea rău după planeta ta. Aş putea…

Oh! Am înţeles prea bine, rosti micul prinţ, dar de ce vorbeşti mereu în enigme?

Eu pe toate le dezleg, zise şarpele.

Şi tăcură amândoi.

XVIII.

Micul prinţ străbătu pustiul şi nu întâlni decât o floare. O floare doar cu trei petale, o floare atât de neînsemnată.

Bună ziua, zise micul prinţ.

Bună ziua, zise floarea.

Unde sunt oamenii? Întrebă cuviincios micul prinţ.

Floarea, cândva, văzuse trecând pe-acolo o caravană.

Oamenii? Să tot fie, cred, vreo şase-şapte la număr. Cu ani în urmă, i-am zărit o dată… Nu se ştie însă niciodată unde-i poţi găsi. Îi poartă vântul. Ei nu au rădăcini, şi asta-i stinghereşte mult.

Rămâi cu bine, rosti micul prinţ.

Te du cu bine, zise floarea.

XIX.

Micul prinţ se urcă pe un munte înalt. Singurii munţi pe care-i văzuse el vreodată erau cei trei vulcani ai lui, care-i ajungeau doar până la genunchi. Iar de vulcanul cel stins se folosea ca de un scăunel. De pe un munte ca ăsta de înalt, îşi zise el atunci, am să văd dintr-o privire toată planeta şi pe toţi oamenii?. Însă nu zări decât colţuri de stâncă, foarte ascuţite.

Bună ziua, zise micul prinţ oarecum la întâmplare.

Bună ziua… Bună ziua… Bună ziua… Răspunse ecoul.

Cine sunteţi voi? Zise micul prinţ.

Cine sunteţi voi… Cine sunteţi voi… Cine sunteţi voi… Răspunse ecoul.

Fiţi prietenii mei, sunt singur, zise el.

Sunt singur… Sunt singur… Sunt singur… Răspunse ecoul.

Ce planetă caraghioasă! Se gândi el atunci. Numai uscăciune, numai piatră colţuroasă, numai sare. Iar oamenii n-au nici un pic de fantezie. Nu fac altceva decât să-ngâne ceea ce le spui… Acasă, eu am o floare: vorbea întotdeauna ea întâi…?

XX.

Iată însă că veni şi clipa când, după ce umblă o vreme îndelungată prin nisip, pe stânci şi prin zăpezi, micul prinţ, într-un sfârşit, descoperi un drum. Iar drumurile, toate, duc spre oameni.

Bună ziua, spuse el.

Se afla într-o grădină de trandafiri înfloriţi.

Bună ziua, ziseră trandafirii.

Micul prinţ îi privi. Toţi erau aidoma cu floare lui.

Cine sunteţi voi? Îi întrebă el înmărmurit.

Noi suntem trandafiri, ziseră trandafirii.

Vai! Făcu micul prinţ.

Şi se simţea foarte nefericit. Floarea lui îi povestise că era, în univers, singura în felul ei. Şi iată că se mai aflau aici

cinci mii, toate semănând cu ea, într-o singură grădină!

Tare s-ar mai socoti jignită, îşi zise el, dacă ar vedea una ca asta… Nu s-ar mai opri din tuse şi s-ar preface chiar că moare, ca să scape de ruşine. Iar eu aş fi, desigur, nevoit să mă prefac c-o îngrijesc, pentru că altminteri, ca să ma îndurereze şi pe mine, s-ar lăsa să moară cu-adevărat…?

Apoi îşi zise mai departe: Mă credeam înavuţit cu o floare fără seamăn, şi iată că n-am decât o floare de rând. Cu asta numai şi cu trei vulcani, care-mi vin doar până la genunchi şi dintre care unul e poate stins pe vecie, nu prea sunt un mare print…?

Şi, culcat în iarbă, plânse.

XXI.

Chiar atunci sosi şi vulpea:

Bună ziua, zise vulpea.

Bună ziua, răspunse cuviincios micul prinţ întorcându-se, dar nu văzu pe nimeni.

Sunt aici, zise glasul, sub măr…

Cine eşti tu? Zise micul prinţ. Eşti tare frumoasă…

Sunt o vulpe, zise vulpea.

Vino să te joci cu mine, o pofti micul prinţ. Sunt atât de trist…

Nu pot să mă joc cu tine, zise vulpea. Nu sunt îmblânzită.

A! Iartă-mă, rosti micul prinţ.

Dar după un răstimp de gândire, adăugă:

Ce înseamnă a îmblânzi??

Nu eşti de prin partea locului, zise vulpea, ce cauţi pe-aici?

Caut oamenii, zise micul prinţ. Ce înseamnă a îmblânzi??

Oamenii, zise vulpea, au puşti şi vânează. E foarte neplăcut! Mai cresc şi găini. E singurul folos de pe urma lor. Cauţi găini?

Nu, zise micul prinţ. Caut prieteni. Ce înseamnă a îmblânzi??

E un lucru de mult dat uitării, zise vulpea. Înseamnă a-ţi crea legături?…

A-ţi crea legături?

Desigur, zise vulpea. Tu nu eşti deocamdată pentru mine decât un băieţaş, aidoma cu o sută de mii de alţi băieţaşi. Iar eu nu am nevoie de tine. Şi nici tu n-ai nevoie de mine. Eu nu sunt pentru tine decât o vulpe, aidoma cu o sută de mii de alte vulpi. Dar dacă tu mă îmblânzeşti, vom avea nevoie unul de altul. Tu vei fi, pentru mine, fără seamăn în lume. Eu voi fi, pentru tine, fără seamăn în lume…

Încep să înţeleg, zise micul prinţ. E undeva o floare… Mi se pare că m-a îmblânzit…

Se prea poate, zise vulpea. Pe Pământ întâlneşti tot soiul de lucruri…

O! Dar nu e pe Pământ, zise micul prinţ.

Vulpea se arătă foarte nedumerită:

Pe altă planetă? Da.

Pe planeta aceea sunt vânători?

Nu.

Interesant. Dar găini?

Nici.

Nimic nu e desăvârşit, suspină vulpea.

Vulpea însă se întoarse la gândurile ei:

Viaţa mea e veşnic aceeaşi. Eu vânez găinile, pe mine mă vânează oamenii. Toate găinile se aseamănă între ele, şi toţi oamenii se aseamănă între ei. Aşa că mă cam plictisesc. Dar dacă tu mă îmblânzeşti, viaţa mi se va însenina. Voi cunoaşte sunetul unor paşi deosebiţi de-ai tuturora. Paşii altora mă fac să intru sub pământ. Ai tăi mă vor chema din vizuină, ca o melodie. Şi-apoi, priveşte! Vezi tu, colo, lanurile acelea de grâu? Eu nu mănânc pâine. Mie grâul nu mi-e de folos. Lanurile de grâu mie nu-mi trezesc nici o amintire. Şi asta-i trist! Tu însă ai părul de culoarea aurului. Va fi, de aceea, minunat când mă vei fi îmblânzit! Grâul, auriu şi el, îmi va aminti de tine. Şi-mi va fi nespus de dragă murmurarea vântului prin grâu…

Vulpea tăcu şi se uită la micul prinţ.

Te rog… Îmblânzeşte-mă, zise apoi.

Bucuros aş vrea, răspunse micul prinţ, numai că nu prea am timp. Am de căutat prieteni şi o mulţime de lucruri de cunoscut.

Nu cunoaştem decât ceea ce îmblânzim, zise vulpea. Oamenii nu mai au timp să cunoască nimic. Cumpără lucruri de-a gata, de la neguţători. Cum însă nu există neguţători de prieteni, oamenii nu mai au prieteni. Dacă vrei cu adevărat să ai un prieten, îmblânzeşte-mă!

Ce trebuie să fac? Zise micul prinţ.

Trebuie să ai foarte multă răbdare, răspunse vulpea. La început, te vei aşeza ceva mai departe de mine, uite-aşa, în iarbă. Eu te voi privi cu coada ochiului, iar tu nu vei zice nimic. Graiul e izvor de neînţelegeri. Însă vei putea, pe zi ce trece, să te aşezi din ce în ce mai aproape de mine…

A doua zi, micul prinţ veni din nou.

Ar fi fost mai bine dacă veneai şi astăzi la aceeaşi oră, zise vulpea. Dacă tu, de pildă, vii la ora patru după-amiaza, eu încă de la ora trei voi începe să fiu fericită. Şi cu cât va trece timpul, cu-atât mai fericită mă voi simţi. La ora patru, mă va cuprinde un frământ şi o nelinişte: voi descoperi cât preţuieşte fericirea! Dar dacă vii la voia întâmplării, niciodată nu voi şti la care ceas să-mi împodobesc sufletul. Ne trebuie rituri.

Ce-i acela rit? Zise micul prinţ.

E încă un lucru de mult dat uitării, zise vulpea. E ceea ce face ca o zi să se deosebească de celelalte zile, o oră, de celelalte ore. De pildă, vânătorii mei au un rit. Se duc să joace, joia, cu fetele din sat. Joia, prin urmare, e o zi minunată! Mă plimb şi eu atunci, până la vie. Dacă vânătorii s-ar duce la joc la voia întâmplării, toate zilele ar fi la fel, iar eu n-aş mai avea niciodată vacanţă.

Şi-aşa micul prinţ îmblânzi vulpea. Iar când ora despărţirii fu aproape:

Vai! Zise vulpea… Am să plâng.

Din vina ta, zise micul prinţ, eu nicidecum nu-ţi voiam răul, ci numai tu ai vrut să te-mblânzesc…

Aşa e, zise vulpea.

Dar ai să plângi! Zise micul prinţ.

Aşa e! Zise vulpea.

Şi-atunci nu dobândeşti nimic din asta!

Ba dobândesc, zise vulpea, datorită culorii grâului.

Apoi adăugă:

Du-te să mai vezi o dată trandafirii. Vei descoperi că floarea ta nu are-n lume seamăn. Întoarce-te apoi la mine, să-ţi iei rămas bun, iar eu îţi voi dărui o taină.

Micul prinţ se duse să mai vadă o dată trandafirii.

Voi nu semănaţi întru nimic cu floarea mea, voi încă nu sunteţi nimic, le spuse el. Pe voi nimeni nu v-a îmblânzit, precum nici voi n-aţi îmblânzit pe nimeni. Sunteţi aşa cum era şi vulpea mea. Nu era decât o vulpe, aidoma cu altele o sută de mii. Eu însă mi-am făcut din ea un prieten, iar ea acum nu are în lume seamăn.

Şi florile se ruşinară.

Sunteţi frumoase, dar sunteţi deşarte, le mai spuse el. Nimeni n-ar avea de ce să moară pentru voi. Floarea mea, fireşte, un trecător de rând ar crede că e asemeni vouă. Ea însă singură e mai de preţ decât voi toate laolaltă, fiindcă pe ea am adăpostit-o sub clopotul de sticlă. Fiindcă pe ea am ocrotit-o cu paravanul. Fiindcă pentru ea am ucis omizile (în afară doar de câteva, pentru fluturi). Fiindcă pe ea am ascultat-o cum se plângea, ori cum se lăuda, ori câteodată chiar şi cum tăcea.

Fiindcă ea e floarea mea.

Şi se duse înapoi la vulpe.

Rămâi cu bine, zise el…

Te du cu bine, zise vulpea. Iată care-i taina mea. E foarte simplă: Limpede nu vezi decât cu inima. Ochii nu pot să pătrundă-n miezul lucrurilor.

Ochii nu pot să pătrundă-n miezul lucrurilor, spuse după dânsa micul prinţ, ca să ţină minte.

Numai timpul împărţit cu floarea ta face ca floarea ta să fie atât de preţioasă.

Numai timpul împărţit cu floarea mea… Făcu micul prinţ, ca să ţină minte.

Oamenii au dat uitării adevărul acesta, zise vulpea. Tu însă nu trebuie să-l uiţi. Devii răspunzător de-a pururi pentru ceea ce ai îmblânzit. Tu eşti răspunzător de floarea ta.

Eu sunt răspunzător de floarea mea… Spuse după dânsa micul prinţ, ca să ţină minte.

XXII

Bună ziua, zise micul prinţ.

Bună ziua, zise acarul.

Ce faci aici? Zise micul prinţ.

Triez călătorii în pachete de câte o mie, zise acarul. Dau drumul trenurilor, care-i poartă când la dreapta, când la stânga.

Şi un rapid străluminat, bubuind ca tunetul, cutremură cabina acelor.

Sunt tare grăbiţi, zise micul prinţ. Ce anume caută?

Nici chiar omul de la locomotivă nu ştie, zise acarul.

Şi al doilea rapid străluminat trecu, bubuind, în partea cealaltă.

Se şi întorc? Întrebă micul prinţ.

Nu sunt aceiaşi, zise acarul. Aceştia vin în locul celorlalţi.

Erau nemulţumiţi acolo unde se aflau?

Niciodată nu eşti mulţumit unde te afli, zise acarul.

Şi bubui tunetul celui de-al treilea rapid străluminat.

Aceştia au pornit în urmărirea călătorilor dintâi? Întrebă micul prinţ.

Nu urmăresc nimic, zise acarul. Dorm acolo, înăuntru, ori poate stau şi cască. Numai copiii îşi turtesc nasul de ferestre.

Numai copiii ştiu ce caută, rosti micul prinţ. Ei îşi împart timpul cu o păpuşă de cârpă şi ea devine foarte preţioasă, şi dacă cineva le-o ia, încep să plângă…

Au noroc, zise acarul.

XXIII

Bună ziua, zise micul prinţ.

Bună ziua, zise neguţătorul.

Era un neguţător de hapuri perfecţionate, care potolesc setea. Înghiţi câte unul pe săptămână şi nu mai simţi nevoia să bei.

Pentru ce le vinzi? Zise micul prinţ.

Aduc o mare economie de timp, zise neguţătorul. Experţii au făcut un calcul. Economiseşti cincizeci şi trei de minute pe săptămână.

Şi ce poţi să faci cu aceste cincizeci şi trei de minute?

Fiecare face ce vrea…

Eu, îşi spuse micul prinţ, dacă aş avea de irosit cincizeci şi trei de minute, aş porni în linişte spre o fântână.?

XXIV.

Ne aflăm în cea de-a opta zi, de când rămăsesem în pană în pustiu şi, în timp ce ascultam povestea cu neguţătorul, sorbisem şi cel din urmă strop al proviziei mele de apă.

Vai! I-am spus micului prinţ, sunt foarte frumoase amintirile tale, dar eu încă nu mi-am reparat avionul, nu mai am nimic de băut şi aş fi la rându-mi fericit de-aş putea porni în linişte spre o fântână!

Prietena mea, vulpea… Zise el.

Dragul meu băiat, nu mai e vorba de vulpe!

Cum aşa?

Pentru că avem să murim de sete…

El nu m-a înţeles; mi-a răspuns:

E bine să ai un prieten, chiar dacă e să mori. Eu, unul, sunt tare bucuros că m-am împrietenit cu o vulpe.

Nu-şi dă seama de primejdie, mi-am spus. Lui niciodată nu-i e foame şi nici sete. Pentru el e de ajuns un strop de soare…?

El însă s-a uitat la mine şi mi-a răspuns chiar la ceea ce gândeam:

Şi mie mi-e sete… Să căutăm o fântână…

Mă încercă o moleşeală: n-are nici un rost să cauţi o fântână, la voia întâmplării, prin pustiul fără de sfârşit. Cu

toate acestea, pornirăm la drum.

Şi-am mers astfel ore de-a rândul, tăcuţi, până când se lăsă noaptea şi începură să se-aprindă stelele. Eu le zăream ca prin vis, căci din pricina setei mă cuprinsese o uşoară ameţeală. Cuvintele micului prinţ îmi jucau în minte: Adică şi ţie ţi-e sete? L-am întrebat.

El însă nu mi-a dat răspuns la întrebare. Atât a zis:

Apa mai poate fi bună şi pentru suflet…

Nu înţelegeam ce vrea să spună, dar am tăcut… Ştiam prea bine că nu trebuia să-i pun întrebări.

Ostenise. Se aşeză. M-am aşezat şi eu alături. Şi, după o tăcere, mi-a mai spus:

Stelele sunt frumoase datorită unei flori pe care nimeni nu o vede…

I-am răspuns: De bună seamă?, şi m-am uitat, fără să spun nimic, la undele nisipului bătut de lună.

E frumos pustiul, adăugă el.

Şi era adevărat. Întotdeauna mi-a fost drag pustiul. Te aşezi pe o dună de nisip. Nu vezi nimic. Nu auzi nimic. Şi cu toatea astea, ceva străluceşte în liniştea lui…

De aceea e frumos pustiul, zise micul prinţ, fiindcă undeva ascunde o fântână…

Am fost uimit că înţeleg deodată tainica strălucire a nisipului. Pe vremea când eram copil, locuiam într-o casă străveche şi legenda spunea că acolo s-ar afla ascunsă o comoară. Bineînţeles că nimeni nu i-a dat de urmă niciodată, poate nici n-a căutat-o nimeni. Ea însă fermeca întreaga casa. Căci în adâncul inimii ei, casa mea ascundea o taină…

Da, i-am spus eu micului prinţ, fie că e vorba despre o casă, fie despre stele sau pustiu, ceea ce le dă frumuseţe rămâne nevăzut.

Mă bucur, zise el, că eşti de aceeaşi părere cu vulpea mea.

Cum micul prinţ adormi, îl luai în braţe şi pornii din nou la drum. Eram înduioşat. Mi se părea că port o gingaşă

comoară. Mi se părea chiar că niciodată pe pământ nu se aflase ceva mai gingaş. Mă uitam, în lumina lunii, la fruntea-i palidă, la ochii lui închişi, îi priveam şuviţele de păr ce-i tremurau în vânt şi mă gândeam: Ceea ce văd eu aici nu e decât învelişul. Lucrul cel mai preţios rămâne nevăzut…?

Cum un surâs uşor aluneca pe buzele-i întredeschise, m-am gândit: Ceea ce mă înduioşează atât de mult la acest prinţ adormit e credinţa lui faţă de o floare, e icoana unei flori ce străluceşte înlăuntru-i, ca flacăra-ntr-o lampă, chiar şi atunci când doarme… Şi bănuiam în el o gingăşie şi mai mare. Trebuie să ocrotim cu grijă lămpile: orice adiere e în stare să le stingă…

Şi tot mergând aşa, am dat, în revărsatul zorilor, peste fântână.

XXV

Oamenii, zise micul prinţ, se înfundă în trenurile lor rapide, dar nu mai ştiu nici ei ce caută. Aşa că se frământă şi se sucesc de colo-colo.

Şi adăugă:

Nu merită atâta osteneală…

Fântâna pe care o descoperisem noi nu semăna deloc cu fântânile sahariene. Fântânile sahariene sunt nişte simple gropi săpate în nisip. A noastră era aidoma unei fântâni de ţară. Prin părţile acelea însă nu se afla nici un sat, iar mie mi se părea că visez.

Ciudat, îi spusei micului prinţ, sunt toate gata pregătite: scripetele, ciutura şi funia…

El râse, apucă de funie şi puse scripetele în mişcare. Şi scripetele gemu, aşa cum geme o morişcă veche, după ce vântul a adormit o vreme îndelungată.

I-auzi, zise micul prinţ, noi trezim fântâna şi ea cântă…

Nu voiam ca el să se ostenească.

Lasă-mă pe mine, am rostit, pentru tine e prea greu.

Am tras afară ciutura, încet, până-n dreptul ghizdului. Am aşezat-o deasupra, cumpănind-o bine. Cântecul scripetelui

îmi stăruia în urechi, iar în apa care tot mai tremura, vedeam cum tremură soarele.

Mi-e sete de apa asta, zise micul prinţ, dă-mi să beau…

Iar eu atunci am înţeles ce căutase!

I-am dus ciutura la gură. El închise ochii şi bău. Era dulce ca o sărbătoare. Apa aceasta era cu totul altceva decât o hrană oarecare. Se născuse din drumul străbătut sub stele, din cântecul scripetelui, din truda braţelor mele. Era precum un dar de bună pentru suflet. Tot astfel, pe vremea când eram copil, lumina pomului de Crăciun, melodia liturghiei de la miezul nopţii şi duioşia zâmbetelor alcătuiau întreaga strălucire a darului ce-l primisem.

Oamenii de pe meleagurile tale, zise micul prinţ, cresc cinci mii de trandafiri într-o singură grădină… Şi tot nu găsesc ceea ce caută…

Nu găsesc, i-am răspuns.

Şi totuşi ceea ce caută ei ar putea fi găsit într-o singură floare sau într-un strop de apă…

De bună seamă, i-am răspuns eu.

Şi micul prinţ adăugă:

Ochii însă sunt orbi. Cu inima trebuie să cauţi!

Băusem şi eu. Răsuflasem uşurat. Nisipul, în revărsatul zorilor, e de culoarea mierei. Culoarea aceea, ca de miere, mă făcea de asemeni fericit. De ce oare eram cuprins de nelinişte…

Trebuie să-ţi ţii făgăduinţa, îmi spuse cu blândeţe micul prinţ, care din nou se aşezase lângă mine.

Ce făgăduinţă?

Ştii tu… O botniţă pentru oaia mea… Eu sunt răspunzător de floarea aceea!

Am scos schiţele desenelor din buzunar. Micul prinţ le zări şi zise, râzând:

Baobabii tăi cam seamănă cu nişte verze…

Vai!

Şi eu care eram aşa de mândru de baobabii mei!

Vulpea ta… Urechile… Cam seamănă cu nişte coarne… Sunt prea lungi!

Şi iarăşi râse.

Eşti nedrept, băieţaş, eu nu mă pricepeam să desenez nimic altceva în afară de şerpi boa întregi şi şerpi boa spintecaţi.

A, da! Merge şi-aşa, zise el, copiii ştiu.

Aşa că desenai o botniţă. Şi, dându-i-o, simţii cum mi se frânge inima.

Nu înţeleg ce ai de gând.

El însă nu-mi răspunse. Rosti:

Ştii, când am căzut eu pe Pământ… Mâine e un an de-atunci…

Apoi, după o lungă tăcere, adăugă:

Am căzut pe-aici, pe-aproape…

Şi se îmbujoră.

Şi iarăşi, fără să înţeleg de ce, mă încercă o amărăciune ciudată. În mine, totuşi, se iscă o întrebare:

Nu din întâmplare, aşadar, în dimineaţa când te-am cunoscut, acum o săptămână, te plimbai aşa, de unul singur, la mii de leghe de orice aşezare omenească! Te întorceai la locul căderii?

Micul prinţ se îmbujoră din nou.

Iar eu adăugai şovăitor:

Poate fiindcă se-mplineşte anul…?

Micul prinţ din nou se-mbujoră. El niciodată nu răspundea la întrebări, dar dacă te îmbujorezi înseamnă da?, nu-i aşa?

Vai! Am rostit eu, mi-e teamă…

El însă îmi spuse:

Acum trebuie să lucrezi. Trebuie sa te întorci la maşina ta. Eu te aştept aici. Vino înapoi mâine seară…

Mie însă nu-mi trecu neliniştea. Îmi aminteam de vulpe. Eşti în pericol să mai şi plângi puţin, dacă te-ai lăsat îmblânzit…

XXVI.

În preajma acelei fântâni, se aflau ruinele unui vechi zid de piatră. A doua zi spre seară, pe când mă înapoiam de la treburile mele, l-am zărit încă de departe pe micul meu prinţ, şezând acolo, sus, cu picoarele atârnând în gol.

Şi l-am auzit vorbind:

Cum adică, nu-ţi aduci aminte? Zicea el. Nu e chiar aici.

Fără îndoială, i-a răspuns un glas de undeva, căci el din nou s-a-mpotrivit:

Ba da! Ba da! Ziua e aceasta, dar locul nu-i aici…

Am mers mai departe, spre zid. Încă nu vedeam, nici n-auzeam pe nimeni. Cu toate acestea micul prinţ vorbi din nou:

. Bineînţeles. Ai să vezi unde încep urmele mele pe nisip. N-ai decât să mă aştepţi acolo. Am să vin la noapte.

Mă aflam la douăzeci de metri depărtare de zid şi încă nu vedeam nimic.

Micul prinţ mai spuse, după o tăcere:

Ai venin bun? Eşti sigur că n-ai să mă faci să sufăr multă vreme?

M-am oprit cu inima strânsă, dar tot nu pricepeam nimic.

Acum du-te…, zise el, vreau să cobor!

M-am uitat atunci în jos. Vedeam acolo, înălţat spre micul prinţ, un şarpe boa din aceia galbeni, care te răpun în treizeci de secunde. Căutându-mă prin buzunar, ca să-mi scot revolverul, am început să alerg, însă şarpele, la zgomotul pe care-l făceam, se lăsă uşor la vale, pe nisip, scurgându-se ca o fântână ţâşnitoare care moare, şi, fără să se prea grăbească, se furişă printre pietre, cu un foşnet mărunt şi metalic.

Am ajuns la zid, abia în clipa când să-l prind în braţe pe prostuţul meu de prinţ micuţ, care se făcuse alb ca zăpada.

Ce năzbâtie mai e şi asta? Acuma-mi stai de vorbă şi cu şerpii!

I-am desfăcut nelipsitul fular de aur. L-am udat cu apă pe la tâmple şi i-am dat să bea. Şi nu mă mai încumetam să-i pun nici o întrebare. El, privindu-mă cu ochi pătrunzători,

îşi petrecu braţele pe după gâtul meu. Simţeam cum îi bate inima, asemeni unei păsări care moare, când ai împuşcat-o. Îmi vorbi: Mă bucur că ai descoperit ce-i trebuia maşinii tale. Vei putea să te întorci acasă.

De unde ştii?

Voisem tocmai să-l înştiinţez că, în ciuda tuturor aşteptărilor, izbutisem să-mi repar avionul!

Nu-mi dădu nici un răspuns la întrebare, ci adăugă:

Azi mă întorc şi eu acasă…

Pe urmă, gânditor:

E mult mai departe, e mult mai greu…

Îmi dădeam seama că se va întâmpla ceva cu totul neobişnuit. Îl strângeam în braţe ca pe un copilaş şi-mi părea, cu toate astea, că lunecă în jos, ca-ntr-o genune, şi nu puteam să fac nimic ca să-l opresc.

Avea o privire adâncă, pierdută-n depărtări:

Am cu mine oaia. Şi lada pentru oaie. Şi botniţa…

Şi surâse cu tristeţe.

Am aşteptat aşa, un timp îndelungat. Simţeam cum se înviora încetul cu încetul.

Ţi-a fost frică, puişor…

Fireşte că-i fusese frică! Dar a râs încetişor:

Diseară o să-mi fie şi mai frică…

Din nou mi-a dat fiori de gheaţă simţământul că avea să se întâmple ceva de neînlăturat. Şi-am înţeles atunci că niciodată n-aş putea să mă împac cu gândul că n-am să-l mai aud râzând. Pentru mine, râsul lui era ca o fântână în pustiu.

Puişor, mai vreau să te aud râzând…

Dar el mi-a spus:

La noapte e un an. Steaua mea se va afla atunci chiar deasupra locului unde-am căzut anul trecut…

Nu-i aşa, puişor, că nu-i decât un vis urât, povestea ta cu şarpele, şi cu întâlnirea, şi cu steaua…

El însă n-a răspuns la întrebare, ci mi-a spus:

Lucrul cel mai preţios rămâne nevăzut…

Desigur…

La fel e şi cu floarea. Dacă te-ai îndrăgostit de-o floare, care se găseşte pe o stea, ţi-e drag, noaptea, să te uiţi pe cer. Toate stele sunt înflorite.

Desigur…

La fel e şi cu apa. Apa din care mi-ai dat tu să beau era asemeni unei melodii, datorită scripetelui şi funiei… Ţi-aduci aminte… Era bună…

Desigur…

Te vei uita la stele, noaptea. Steaua mea e prea micuţă, ca să-ţi arăt unde se află. E mai bine aşa. Pentru tine, oricare dintre stele va fi steaua mea. Aşa încât te vei uita cu drag la toate stelele… Toate vor fi prietene cu tine. Şi-apoi, aş vrea să-ţi fac un dar…

Din nou a râs.

Ah! Puişor, puişor, îmi place când aud râsul ăsta!

Chiar el va fi şi darul meu… va fi aşa cum e apa…

Ce vrei să spui?

Stelele nu sunt la fel pentru toţi oamenii. Pentru unii, cei care călătoresc, stelele sunt călăuze. Pentru alţii, sunt numai nişte luminiţe. Savanţii văd în ele doar probleme. Pentru businessmanul meu, erau bucăţi de aur. Însă toate stelele acestea nu au grai… Numai pentru tine stelele vor fi ca pentru nimeni altul…

Ce vrei să spui?

Noaptea, când te vei uita pe cer, fiindcă eu voi locui pe una dintre ele, fiindcă pe una dintre ele voi râde, atunci va fi pentru tine ca şi când ar râde toate stelele. Tu singur vei avea, tu singur, stele care ştiu să râdă!

Şi-a râs din nou.

Iar după ce-ţi va fi trecut durerea (durerea întotdeauna trece), vei fi fericit că m-ai cunoscut. Vom fi de-a pururi prieteni. Îţi va fi dor să râdem împreună. Şi vei deschide uneori fereastra, aşa, numai de drag… Iar prietenii tăi se vor mira, văzându-te că râzi de câte ori te uiţi pe cer. Atunci, tu le vei spune: Da, întotdeauna stelele mă fac să

râd! ? Iar ei te vor crede nebun. Va însemna că ţi-am jucat un renghi grozav…

Şi-a râs din nou.

Va fi întocmai ca şi când, în loc de stele, ţi-aş fi dăruit o sumedenie de clopoţei ce ştiu să râdă…

Şi-a râs din nou. Pe urmă iarăşi a devenit serios:

La noapte… Ştii… Să nu mai vii.

N-am să mă despart de tine.

Ţi se va părea că sufăr… Voi părea întrucâtva că mor. Aşa se-ntâmplă. Nu veni să vezi, nu merită…

N-am să mă despart de tine.

Dar el era cuprins de-ngrijorare:

Dacă-ţi spun aceste lucruri… E din pricina şarpelui. Nu e bine să te muşte… Şerpii sunt nişte lighioane răutăciose. Nişte lighioane care pot să te muşte numai din plăcere…

N-am să mă despart de tine.

Însă ceva îl linişti:

E drept, că, pentru a doua muşcătură, nu mai au venin…

În noaptea aceea nu l-am văzut când a plecat. A fugit pe nesimţite. Când am izbutit să-i dau de urmă, mergea întins, cu pas grăbit. Nu mi-a spus decât: A! Eşti aici.

Şi m-a luat de mână. Apoi din nou s-a tulburat:

Rău ai făcut. Te va îndurera. Îţi va părea că am murit, dar nu va fi adevărat…

Eu nu spuneam nimic.

Înţelegi. E prea departe. Nu pot că car cu mine trupul acesta. E prea greu.

Eu nu spuneam nimic.

Va fi însă ca un înveliş vechi şi părăsit. Un înveliş vechi nu e ceva trist…

Eu nu spuneam nimic.

Lui îi cam pieri curajul. Totuşi, se mai osteni să-mi spună:

Ştii, va fi plăcut. Şi eu voi privi la stele. Toate stelele vor fi nişte fântâni, cu câte un scripet ruginit. Toate stelele-mi vor da să beau…

Eu nu spuneam nimic.

Va fi atât de frumos! Tu vei avea cinci sute de milioane de clopoţei, eu voi avea în schimb cinci sute de milioane de fântâni…

Şi a tăcut şi el, deoarece plângea…

Am ajuns. Lasă-mă să fac un pas numai eu singur!

Şi s-a aşezat, deoarece i se făcuse frică.

A mai rostit:

Ştii… Floarea mea… Eu sunt răspunzător de ea. Şi e atât de plăpândă! Şi e atât de neştiutoare! Nu are decât patru spini, o nimica toată, ca să se apere de lume…

M-am aşezat şi eu, căci nu mă mai ţineau picioarele.

A zis:

Iată… Asta-i tot…

A mai şovăit puţin, apoi s-a ridicat. A făcut un pas. Eu n-am putut să mă clintesc din loc. Pe urmă, n-a mai fost nimic decât o fulgerare galbenă pe lângă glezna lui. A rămas o clipă nemişcat. N-a ţipat. S-a prăbuşit încet, precum se prăbuşeşte un copac. Şi nici un zgomot nu s-a auzit, din pricina nisipului.

S-a prăbuşit încet, precum se prăbuşeşte un copac.

XXVII.

Iar de-atunci au trecut, iată, şase ani… Întâmplarea aceasta n-am mai povestit-o nimănui. Camarazii mei, când m-au văzut, au fost nespus de bucuroşi că mai trăiam. Eram îndurerat, dar lor le-am spus: Sunt ostenit…?

Acum mi-a mai trecut puţin. Adică… Nu chiar de tot. Ştiu însă bine că s-a-ntors acasă, pe planeta lui, deoarece, în revărsatul zorilor, nu i-am mai găsit trupul. Nu era un trup atât de greu… Şi mi-e drag, noaptea, să ascult stelele. E ca şi cum aş asculta cinci sute de milioane de clopoţei…

Numai că, iată, se petrece un lucru nemaipomenit. Botniţei pe care i-am desenat-o micului prinţ, am uitat să-i adaug legătoarea de piele. N-o fi putut s-o pună niciodată la botul oii lui. Şi-atunci, mă-ntreb: Oare ce s-a petrecut acolo? Se prea poate ca oaia să fi mâncat floarea…?

Uneori îmi spune: De bună seamă, nu! Micul prinţ, în fiecare noapte, îşi închide floarea sub clopotu-i de sticlă şi păzeşte bine oaia… ? Atunci sunt fericit. Şi stelele, toate, râd încetişor.

Alteori îmi spun: Te mai fură câteodată gândul şi-i de-ajuns! A uitat, într-o seară, de clopotul de sticlă, ori poate oaia, peste noapte, a ieşit din lada ei pe nesimţite… ? Şi-atunci toţi clopoţeii se preschimbă-n lacrimi…!

Totul, acolo, e învăluit într-o adâncă taină. Pentru voi, care de asemeni îl iubiţi pe micul prinţ, ca şi pentru mine, nimic în univers nu mai rămâne cum a fost, de vreme ce undeva, acolo, nu se ştie unde, o oaie, pe care n-o cunoaştem, a mâncat, ori ba, un trandafir…

Uitaţi-vă la cer. Întrebaţi-vă: oare oaia a mâncat, ori ba, floarea? Şi veţi vedea cum totul e altfel… Şi nimeni, dintre oamenii mari, nu va pricepe niciodată că lucrul acesta e atât de preţios.

Aceasta este, pentru mine, cea mai frumoasă şi cea mai tristă privelişte din lume. E aceeaşi privelişte pe care aţi văzut-o şi cu două pagini mai înainte, dar eu am desenat-o încă o dată, ca să v-o arăt mai bine. În locul acesta micul prinţ s-a ivit pe Pământ, apoi a dispărut.

Uitaţi-vă atent la privelişte a aceasta, astfel încât să fiţi siguri că o veţi recunoaşte dacă într-o bună zi veţi călători prin Africa, în pustiu. Şi dacă veţi ajunge să treceţi şi pe acolo, vă rog din suflet, nu vă grăbiţi, zăboviţi puţin în dreptul stelei. Şi-atunci, dacă vine la voi un copil, dacă râde, dacă are păr de aur, dacă nu răspunde când e întrebat, veţi ghici desigur cine e. Aşa că fiţi buni! Nu mă lăsaţi să fiu atât de trist: scrieţi-mi deîndată că s-a-ntors…

SFÂRŞIT